

Č.j.: UKZUZ 069983/2014

Datum: 19. 9. 2014

Nariadení Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a rozšiřování bakterie *Xylella fastidiosa*

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen „ÚKZÚZ“), jako věcně příslušný správní úřad podle § 72 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“),

nařizuje

podle § 76 odst. 2 věty druhé a § 76 odst. 2 písm. a) zákona níže uvedená mimořádná rostlinolékařská opatření podle § 76 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona k ochraně proti zavlékání a rozšiřování bakterie *Xylella fastidiosa* (dále jen „bakterie“).

Čl. 1

Pojmy

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) „náchylnými rostlinami“ všechny rostliny určené k pěstování, kromě osiva, rodů katarantus (*Catharanthus* G. Don), oleandr (*Nerium* L.), olivovník (*Olea* L.), slivoň (*Prunus* L.), barvínek (*Vinca* L.), sléz (*Malva* L.), šrucha (*Portulaca* L.), dub (*Quercus* L.) a čirok (*Sorghum* L.);
- b) „vymezeným územím“ území v Evropské unii (dále jen „EU“), ve kterém byl potvrzen výskyt bakterie a které zahrnuje zamořenou a nárazníkovou zónu;
- c) „zamořenou zónou“ území, v němž byla potvrzena přítomnost bakterie a které zahrnuje všechny rostliny vykazující příznaky možného napadení bakterií a veškeré další rostliny, které by mohly být napadeny bakterií z důvodu jejich těsné blízkosti k napadeným rostlinám nebo z důvodu společného zdroje produkce s napadenými rostlinami nebo rostlinami vypěstovanými z těchto rostlin, je-li tento zdroj znám;

- d) „náravníkovou zónou“ území o šířce alespoň dva kilometry za hranicí zamořené zóny, není-li v souladu s ustanovením článku 4 bodu 4) stanoveno jinak.

Čl. 2

Opatření při dovozu náchylných rostlin ze třetích zemí

- 1) Náchylné rostliny pocházející z třetích zemí, v nichž je znám výskyt bakterie, musí být opatřeny rostlinolékařským osvědčením podle § 23 zákona (dále jen „rostlinolékařské osvědčení“), které splňuje podmínky stanovené v bodě 2) nebo 3).
- 2) Rostlinolékařské osvědčení musí v kolonce „Dodatkové prohlášení“ uvádět, že rostliny byly pěstovány trvale na stanovišti produkce, které je registrováno státní organizací ochrany rostlin v zemi původu a tato organizace nad ním vykonává dohled, a které je umístěno v oblasti prosté bakterie stanovené touto organizací v souladu s příslušnými mezinárodními standardy pro fytozsanitární opatření, přijatými podle Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin, revidované a schválené rezolucí 12/97 z 29. zasedání Konference Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) v listopadu 1997 (dále jen „mezinárodní standardy pro fytozsanitární opatření“). Název oblasti prosté bakterie musí být uveden v kolonce „místo původu“ v rostlinolékařském osvědčení.
- 3) Rostlinolékařské osvědčení musí v kolonce „Dodatkové prohlášení“ obsahovat toto prohlášení:
 - a) náchylné rostliny byly pěstovány trvale na stanovišti produkce, které splňuje následující podmínky:
 - i) je stanoveno jako prosté bakterie v souladu s mezinárodními standardy pro fytozsanitární opatření;
 - ii) je registrováno státní organizací ochrany rostlin v zemi původu a tato organizace nad ním vykonává dohled;
 - iii) je fyzicky chráněné proti zavlečení bakterie jejími přenašeči;
 - iv) je podrobováno vhodným fytozsanitárním ošetřením, aby zůstalo prosté přenašečů bakterie;
 - v) je každoročně podrobováno alespoň dvěma úředním prohlídkám prováděným ve vhodných termínech; během předchozích prohlídek nebyly zjištěny příznaky napadení bakterií ani jejími přenašeči, nebo bylo v případě podezření na napadení provedeno testování a byla potvrzena nepřítomnost bakterie;
 - b) v těsné blízkosti stanoviště produkce se provádí fytozsanitární ošetření proti přenašečům bakterie;
 - c) partie náchylných rostlin byly podrobeny každoročnímu testování na základě odběru vzorků a byla vyloučena bezpříznaková přítomnost bakterie;

- d) náchylné rostliny byly přepravovány mimo letové období známých přenašečů bakterie, nebo v uzavřených kontejnerech či obalech, aby se zajistilo, že nedojde k napadení bakterií nebo některým z jejich známých přenašečů;
- e) bezprostředně před vývozem byly partie náchylných rostlin podrobeny úřední vizuální prohlídce, odběru vzorků a testování při použití systému odběru vzorků umožňujícího s 99 % spolehlivostí potvrdit, že míra výskytu bakterie na uvedených rostlinách je nižší než 1 %, a zvláště zaměřeného na rostliny vykazující podezřelé příznaky napadení bakterií.
- 4) Náchylné rostliny musí být podrobeny důkladné dovozní rostlinolékařské kontrole prováděné podle § 22 zákona, a to ve vstupním místě nebo v místě určení schváleném v souladu s § 25a zákona. V případě podezření z výskytu bakterie při vizuální prohlídce v rámci této kontroly se odebírají a testují vzorky z každé partie náchylných rostlin. Vzorky musí mít takovou velikost, která umožní potvrdit s 99 % spolehlivostí, že míra výskytu bakterie na uvedených rostlinách je nižší než 1 %.
- 5) Náchylné rostliny mohou být po ukončení dovozní rostlinolékařské kontroly propuštěny v souladu s ustanoveními § 21 zákona, pokud při dovozní rostlinolékařské kontrole podle bodu 4) nebyl zjištěn výskyt bakterie ani příznaky napadení bakterií, a splňují-li tyto rostliny požadavky stanovené v bodu 1) a v bodech 2) nebo 3).

Čl. 3

Opatření při přemísťování náchylných rostlin v rámci EU

- 1) Náchylné rostliny, které byly pěstovány alespoň po část svého životního cyklu ve vymezeném území, mohou být přemísťovány do jiných území než zamořených zón a v rámci těchto území, pouze pokud jsou opatřeny rostlinolékařským pasem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. n) zákona, vystaveným v souladu s ustanovením § 17 zákona a podle § 18 zákona, resp. v souladu s ustanoveními směrnice Komise 92/105/EHS.
- 2) Kromě splnění požadavků, stanovených v bodu 1) mohou být náchylné rostliny, které byly pěstovány alespoň po část svého životního cyklu ve vymezeném území, přemísťovány do jiných území než do zamořených zón a v rámci těchto území, pouze pokud po celou dobu, kterou se nacházely ve vymezeném území, vyhověly následujícím požadavkům:
- a) stanoviště produkce, na kterém byly ve vymezeném území pěstovány, splňuje tyto podmínky:
- i) je stanoveno jako prosté bakterie;
 - ii) je registrováno v souladu s §§ 12 a 13 zákona, resp. se směrnicí Komise 92/90/EHS;
 - iii) je fyzicky chráněné proti zavlečení bakterie jejími přenašeči;
 - iv) je podrobováno vhodným fyto-sanitárním ošetřením, aby zůstalo prosté přenašečů bakterie;

- v) je každoročně podrobováno alespoň dvěma úředními prohlídkám prováděným ve vhodných termínech; během předchozích prohlídek nebyly zjištěny příznaky napadení bakterií ani jejími přenašeči, nebo bylo v případě podezření na napadení provedeno testování a byla potvrzena nepřítomnost bakterie;
 - b) reprezentativní vzorky každého druhu náchylných rostlin z každého stanoviště produkce byly podrobeny každoročnímu testování a byla vyloučena bezpříznaková přítomnost bakterie;
 - c) v těsné blízkosti stanoviště produkce se provádí fytosanitární ošetření proti přenašečům bakterie;
- 3) Náchylné rostliny přemísťované přes vymezená území nebo v rámci těchto území se přepravují mimo letové období známých přenašečů bakterie, nebo v uzavřených kontejnerech či obalech, aby se zajistilo, že nedojde k napadení bakterií nebo některým z jejich známých přenašečů.

Čl. 4

Vymezení území v ČR, ve kterém byl potvrzen výskyt bakterie, a opatření ve vymezeném území

- 1) Pokud ÚKZÚZ při každoročních úředních průzkumech, zaměřených na zjišťování výskytu bakterie, vykonávaných na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2014/497/EU, potvrdí výskyt bakterie na území ČR, nebo pokud je výskyt bakterie na tomto území prokázán jiným způsobem, vymezí ÚKZÚZ území, zahrnující zamořenou a nárazníkovou zónu, a nařídí opatření, uvedená v bodu 6).
- 2) Přesné vymezení zón musí být založeno na uznávaných vědeckých zásadách, biologii bakterie a jejich přenašečů, stupni zamoření, výskytu přenašečů a konkrétním rozšíření hostitelských rostlin v daném území.
- 3) Pokud se výskyt bakterie potvrdí mimo zamořenou zónu, hranice zamořené zóny i nárazníkové zóny se patřičným způsobem přezkoumají a změní.
- 4) Šířku nárazníkové zóny lze snížit na nejméně 1 km, pokud jsou splněny všechny následující podmínky:
 - a) byly odstraněny všechny napadené rostliny spolu s rostlinami vykazujícími příznaky možného napadení bakterií a se všemi rostlinami, u nichž existuje pravděpodobnost napadení; odstranění je třeba provést takovým způsobem, aby nezůstaly žádné zbytky odstraněných rostlin;
 - b) byl proveden vymezovací průzkum zahrnující testování, při kterém se použije systém odběru vzorků umožňující s 99 % spolehlivostí potvrdit, že míra výskytu bakterie na rostlinách do vzdálenosti 2 000 m od hranice zamořené zóny je nižší než 0,1 %.

- 5) Pokud při každoročních úředních průzkumech prováděných ÚKZÚZ, zaměřených na zjišťování výskytu bakterie, vykonávaných na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2014/497/EU, nebo při monitorování výskytu bakterie, prováděném po zjištění výskytu bakterie na území ČR ve vymezených územích, není zjištěn výskyt bakterie během 5 let, mohou být nařízená opatření zrušena.
- 6) Ve vymezeném území nařídí ÚKZÚZ následující opatření k eradikaci bakterie:
- a) neprodlené odstranění všech rostlin napadených bakterií, jakož i všech rostlin vykazujících příznaky možného napadení bakterií a všech rostlin, u nichž existuje pravděpodobnost napadení; odstranění se provede takovým způsobem, aby nezůstaly žádné zbytky odstraněných rostlin, a přijmou se veškerá nezbytná opatření k zabránění rozšíření bakterie během odstraňování i po něm;
 - b) provedení odběru vzorků a testování náchylných rostlin, rostlin stejného rodu jako napadené rostliny a všech dalších rostlin vykazujících příznaky napadení bakterií v okruhu 200 m okolo napadených rostlin, přičemž se použije systém odběru vzorků umožňující s 99 % spolehlivostí potvrdit, že míra výskytu dotčeného organismu na těchto rostlinách je nižší než 0,1 %;
 - c) zničení celých rostlin, částí rostlin nebo dřeva, jež by mohly přispět k rozšíření bakterie, a to v místě vyhrazeném pro tento účel, které se nachází v místě výskytu bakterie nebo na blízkém místě ve vymezeném území; při zničení je třeba postupovat vhodným způsobem, aby se zajistilo, že nedojde k rozšíření bakterie;
 - d) zničení veškerého rostlinného materiálu pocházejícího z prořezávání náchylných rostlin a rostlin stejného rodu jako napadené rostliny, a to v místě vyhrazeném pro tento účel, které se nachází v místě výskytu bakterie nebo na blízkém místě ve vymezeném území; při zničení je třeba postupovat vhodným způsobem, aby se zajistilo, že nedojde k rozšíření bakterie jejím přenašečem;
 - e) provedení vhodného fyto-sanitární ošetření náchylných rostlin a rostlin, jež mohou být hostiteli přenašečů bakterie, k zabránění rozšíření bakterie těmito přenašeči;
 - f) provedení zpětného vysledování původu infekce a následné dohledání náchylných rostlin spojených s případem dané infekce, které mohly být přemístěny ještě před stanovením vymezeného území; příslušné orgány v místě určení těchto rostlin je třeba informovat o veškerých podrobnostech takového přemístění, aby mohly v případě potřeby provést vyšetření rostlin a uplatnit vhodná opatření;
 - g) zákaz výsadby náchylných rostlin a rostlin stejného rodu jako napadené rostliny na stanovištích, která nejsou zabezpečena před přenašeči;
 - h) provedení intenzivního monitorování výskytu bakterie prostřednictvím prohlídek prováděných ve vhodných termínech alespoň jedenkrát ročně, se zvláštním zaměřením na nárazníkovou zónu a na náchylné rostliny a rostliny stejného rodu jako napadené rostliny, včetně testování zejména těch rostlin, které vykazují příznaky napadení;

- i) uskutečnění činností zaměřených na zvýšení informovanosti veřejnosti o hrozbě, kterou představuje bakterie, a o opatřeních přijatých k zabránění jejího zavlečení a rozšiřování na území EU, včetně podmínek týkajících se přemísťování náchylných rostlin z vymezeného území;
- j) v případě potřeby přijetí specifických opatření pro řešení jakékoli zvláštnosti nebo komplikace, u níž lze odůvodněně předpokládat, že bude bránit, zpomalovat nebo oddalovat eradikaci, zejména opatření týkající se dostupnosti a dostačujícího vymýcení všech rostlin napadených nebo podezřelých z napadení bez ohledu na jejich umístění, veřejné či soukromé vlastnictví nebo osobu či subjekt, který je za ně odpovědný;
- k) přijetí jakéhokoli jiného opatření, které může přispět k eradikaci bakterie, s přihlédnutím k mezinárodnímu standardu pro fytosanitární opatření č. 9 (Pokyny pro programy eradikace škodlivých organismů) a při uplatnění integrovaného přístupu v souladu se zásadami stanovenými v mezinárodním standardu pro fytosanitární opatření č. 14 (Uplatnění integrovaných opatření v systémovém přístupu při řízení rizika škodlivých organismů).

Opatření podle písm. a) až d) se provedou do jednoho měsíce od termínu potvrzení výskytu bakterie, v případě rozsáhlejšího ohniska výskytu bakterie může být doba provedení opatření přiměřeně prodloužena. Opatření podle písm. f) a i) se provedou do jednoho měsíce od termínu potvrzení výskytu bakterie, Opatření podle písm. e) se provedou ve vhodných termínech s ohledem na biologii přenašečů.

- 7) Odchylně od ustanovení bodu 1) může ÚKZÚZ rozhodnout, že nepřistoupí k okamžitému stanovení vymezeného území, jsou-li splněny všechny tyto podmínky:
 - a) existují důkazy o tom, že bakterie byla do daného území zavlečena nedávno spolu s rostlinami, na nichž byla nalezena;
 - b) existují náznaky, že uvedené rostliny byly napadeny před jejich dovozem do daného území;
 - c) v okolí uvedených rostlin nebyli zjištěni případní přenašeči, což prokazuje, že nedošlo k dalšímu rozšíření bakterie.

V takovém případě provede ÚKZÚZ průzkum ke zjištění, zda byly napadeny i jiné rostliny než ty, na nichž byla bakterie poprvé nalezena. Na základě tohoto průzkumu ÚKZÚZ určí, je-li zapotřebí stanovit vymezené území.

Čl. 5 **Sankce**

Za porušení povinností stanovených tímto nařízením může ÚKZÚZ uložit pokutu fyzickým osobám podle ustanovení § 79d odst. 1 písm. a) nebo c) zákona do výše 50 000 Kč nebo právnickým a podnikajícím fyzickým osobám uloží pokutu podle ustanovení § 79h odst. 1 písm. a) nebo c) zákona do výše 1 500 000 Kč.

Čl. 6
Zrušovací ustanovení

Zrušuje se „Nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti rozšíření bakterie *Xylella fastidiosa* na území České republiky“ vydané pod č.j.: UKZUZ 029079/2014 dne 15. 4. 2014.

Čl. 7
Účinnost

Toto nařízení ÚKZÚZ nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení; za den jeho vyhlášení se považuje den jeho vyvěšení na úřední desce Ministerstva zemědělství České republiky.

Ing. Daniel Jurečka
ředitel ÚKZÚZ

Datum vyvěšení na úřední desce ÚKZÚZ:

Datum vyvěšení na úřední desce MZe:

Datum sejmutí z úřední desky ÚKZÚZ:

Datum sejmutí z úřední desky MZe: